

BILAGA 2, UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

KS 2024/00223

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunens skyldigheter att genomföra strategiska miljöbedömningar regleras i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). En kommun som upprättar (eller ändrar) en vattentjänstplan ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vissa vattentjänstplaner ska enligt 2 § miljöbedömningsförordningen alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det gäller om genomförandet av planen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (så kallat Natura 2000-tillstånd). Om sådant tillstånd krävs behövs inte någon ytterligare utredning, utan en strategisk miljöbedömning ska göras.

En betydande miljöpåverkan ska också alltid antas om planen anger förutsättningar för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller bilagan till förordningen. Några exempel på sådana verksamheter och åtgärder är avloppsreningsverk, anläggning av vattenledningar över långa avstånd och system för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning.

Genomförandet av vattentjänstplanen omfattar inte någon verksamhet eller åtgärd som kräver Natura 2000-tillstånd. Vattentjänstplanen anger inte heller förutsättningar för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller bilagan till förordningen. Det innebär att genomförandet inte automatiskt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

När genomförandet av en vattentjänstplan inte automatiskt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen fortsatt undersöka om genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr 6 kap. 5 § miljöbalken).

Undersökningen innebär enligt 6 kap. 6 § miljöbalken att kommunen i ett första steg identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Om kommunen gör bedömningen att genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan behövs inte någon ytterligare utredning, utan en strategisk miljöbedömning ska göras. Om kommunen i stället bedömer att genomförandet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen i ett andra steg samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

Vad kommunen ska utgå från när den identifierar omständigheterna anges i 5 § miljöbedömningsförordningen. Enligt paragrafen ska identifieringen utgå från

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser, b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför, c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,

8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och

9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Kommunen gör beträffande dessa omständigheter följande bedömning.

I vilken utsträckning planen anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser

Vattentjänstplanen anger inte förutsättningar för några verksamheter eller åtgärder, varken när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför

Planen är i linje med och kommer att bidra till att uppnå mål i andra planer som berör kommunen så som översiktsplan och regional vattenförsörjningsplan. Det handlar då om positiva miljöeffekter genom att ordna med robusta och hållbara VA-lösningar samt att skydda VA-anläggningen vid skyfall.

Kommunen bedömer att vattentjänstplanen bidrar positivt till de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt

Vattentjänstplanen syftar till att säkerställa en miljö- och hälsomässigt hållbar VA-försörjning på lång sikt samt att skydda VA-anläggningar vid skyfall. Enligt

kommunen bidrar planen därmed till att främja en hållbar utveckling. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen

Vattentjänstplanen kommer inte att påverka möjligheterna att följa miljölagstiftningen. Planen kommer däremot att bidra till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Miljöproblem som är relevanta för planen

De miljöproblem som anses relevanta för vattentjänstplanen är vattenkvaliteten hos berörda recipienter. Vattenkvaliteten hos recipienter påverkas av flertalet faktorer och verksamhetsutövare. För kommunens del är utsläpp av orenat dagvatten samt bristfällig rening eller bräddning av spillvatten faktorer som kan bidra till försämrade vattenkvalitet hos en recipient. Kommunen har identifierat att en dagvattenstrategi bör tas fram, samt eftersträvar numera en hantering av dagvatten i ett mer komplext system med både öppna dagvattenanläggningar, översvämningssytor och planteringar, i syfte att förhindra att recipienter förorenas. Kommunen har även som mål att en VA-plan ska tas fram, som i sin tur kan innebära åtgärder för att minska utsläpp av orenat avloppsvatten. Även översvämningar till följd av skyfall är ett relevant miljöproblem för planen. Vattentjänstplanen innehåller generella åtgärdsförslag hur den allmänna VA-anläggningen kan skyddas vid skyfall. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

De sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

De miljöeffekter som kan uppstå då åtgärder i vattentjänstplanen kommer till stånd är att ingrepp på mark och eventuellt vattendrag sker till följd av att kommunalt VA byggs ut till exploaterade områden eller omvandlingsområden. Dock finns inga utpekade områden med i denna vattentjänstplan. Därav går det inte att beskriva utmärkande egenskaper hos områden, istället ges en generell beskrivning av kommunens utmärkande egenskaper. I Ockelbo kommun börjar det höglänta område som dominerar västra Gästrikland och som utgör början på det norrländska höglandet. Det begränsade slättområdet runt sjöarna är på alla håll omgivet av skogar och myrar. Kommun består till ytan av ca 90 % skogsmark. Skogsbruket har en lång tradition och är en viktig näringsgren. I stort sett all skog är produktionskog där det bedrivs ett aktivt skogsbruk. Jordbruksmarken i kommunen utgör ca 3 % av kommunens totala yta. Jordbruksmarken är relativt liten i förhållande till landskapsbilden och blir därmed mer värdefull för landskapsbilden och landskapets värden. Kommunen har flertalet värdefulla kulturhistoriska områden, framförallt efter järnhanteringsepoken, men även fornlämningar, kyrkor och fäbodan utgör en del av kommunens kulturhistoria. Kommunen anser att detta varken talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

För att minska miljöeffekterna till följd av utbyggnation av kommunal VA-försörjning bör kommunen utreda de mest lämpliga ledningssträckorna för att undvika känsliga områden samt välja de metodval som ger minst negativ påverkan på mark och vattendrag. Om kommunen vidtar dessa åtgärder bedöms de negativa miljöeffekterna kunna motverkas eller i vart fall bli mindre omfattande. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Vattentjänstplanen kommer inte att medföra några gränsöverskridande miljöeffekter. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Miljöeffekternas omfattning

De miljöeffekter som kan uppstå då åtgärder i vattentjänstplanen kommer till stånd är att ingrepp på mark och eventuellt vattendrag sker till följd av utbyggnation av kommunalt VA till exploateringsområden eller omvandlingsområden. Som tidigare nämnt finns inga utpekade områden i denna vattentjänstplan och därför går det inte att beskriva de sannolika miljöeffekternas omfattning i dagsläget. Om kommunen vidtar försiktighetsåtgärder för att avhjälpa miljöeffekternas negativa påverkan på mark och vattendrag bedöms de kunna motverkas eller i vart fall bli mindre omfattande. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter

Vattentjänstplanen omfattar inte några verksamheter eller åtgärder som medför risk för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen

Det finns en risk att skogs- eller jordbruksmark behöver tas i anspråk till följd av att behov uppstår att bygga ut eller förändra den kommunala VA-försörjningen. Förlust av öppen jordbruksmark innebär negativ påverkan eller förlust av landskapsvärden, men kan också innebära negativ påverkan på natur- och kulturvärden kopplade till jordbruksmarken. För nyexploatering görs en miljöbedömning inom respektive detaljplan för att säkerställa att planerad

exploatering tar hänsyn till förutsättningar och känsliga miljöer för aktuellt område. Ockelbo omfattas av de tre huvudavrinningsområdena Testeboån

Gavleån och Hamrångeån. Inom dessa avrinningsområden har samtliga ytvattenförekomster klassats med måttlig, god eller hög ekologisk status, respektive ej god kemisk status på grund av kvicksilver och PBDE förorsakat av atmosfärisk deposition. Några vattendrag har även påverkats av förorenade områden. Vattentjänstplanen bedöms inte medföra att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheterna att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt

Inom Ockelbo kommun finns riksintresse för naturvård, Natura 2000-områden, kulturmiljövård, naturreservat, biotopskyddsområden och vattenskyddsområden. Vattentjänstplanen bedöms inte ha en negativ påverkan på de skyddade områdena. Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Sammantagen bedömning

Samtliga omständigheter utom en talar emot en betydande miljöpåverkan. Den omständigheten, som avser de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper, talar dock varken för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Kommunen bedömer därför att genomförandet av vattentjänstplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta innebär enligt kommunen att en strategisk miljöbedömning inte behöver göras.

Vattentjänstplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för bedömning om betydande miljöpåverkan i enlighet med miljöbalken 6 kap. 6 § under tiden 2023-11-29 – 2023-12-20. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning enligt yttrande dnr 8980-2023.